

Hoe sommigen zich wereldwijd belachelijk maken zonder het misschien zelf te beseffen

Nog voor het verschijnen van het 100ste nummer van Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift verspreidde het nieuws, dat het VFL geen subsidie toekende, zich razend snel in literatuurminnend Vlaanderen én over de grenzen. Bij de redactie vloeiden er commentaren en verontwaardigde reacties toe. Algemene teneur: de leden van de adviescommissie 'Tijdschriften', die van de Beslissingscommissie en die van de Beroepscommissie maken zich grandioos belachelijk, maar erger: ze treffen niet alleen de redactie van Gierik & NVT, maar ook de vele auteurs en dan vooral de talrijke debutanten.

Hoe het VFL zichzelf tegenspreekt

Uit het debutantenonderzoek ingericht in 2007 door het Vlaams Fonds voor de Letteren bleek *Gierik & NVT* uitermate knap te scoren. In zowat alle onderdelen en ook de hoofdvraag (Welk is de impact van tijdschriftdebutanten bij het uitgeven bij een reguliere uitgever?) bleek *Gierik* de beste score te behalen. In het onderzoek van het VFL had men echter nog enkele debutanten, die ook een publicatie te beurt viel, over het hoofd gezien. Geen schande, want enkele debutanten verschenen wel bij een reguliere uitgever, maar een minder bekende en dat werd dan ook niet met grote trom overal aangekondigd. Uiteindelijk bleken er 23 tijdschriftdebutanten in aanmerking te komen en bij controle bleek dat er daarvan 18 in *Gierik* de laatste vijf jaren (dat was de tijdsperiode die men had onderzocht) publiceerden en/of debuteerden. Dat is ongeveer 80%!

Om ieders geheugen (vooral dat van de 5 tijdschriftenadviseurs!) even op te frissen, geven we hier in alfabetische volgorde de namen van die debutanten en hun behaalde prijzen, nominaties en publicaties. Ik zal maar al vooraf melden dat het een redelijk indrukwekkende lijst is.

1. Dimitri BONTENAKEL: schreef twee romans uitgegeven door het Davidsfonds: *Een zwerper met pleinvrees* en *Mijn ontmantelde wereld*. Hij werd genomineerd voor de Debuutprijs van Boek.be. Begin volgend jaar verschijnt zijn derde roman.
2. Sven COOREMANS: publiceerde twee gedichtenbundels bij Uitgeverij P: *Myeline* en *Erlangen 7*. Hij ontving eveneens een van de twee aanmoedigingsbeurzen voor poëzie van het Vlaams Fonds voor de Letteren.
3. Andy DE SMUL (ook Sacha BLÉ): publiceerde drie dichtbundels: *Afwezigheid*, *Onder de pijnbomen* (Lannoo) en *Tijdens het ontbijt* (Contrabasreeks).
4. Reine DE PELSENEER: zij won de poëziewedstrijden van de Stad Aalst en de Basiel De Craeneprijs, zij debuteerde met de gedichtenbundel *Doorgrond* bij Uitgeverij P en schreef ook twee kinderboeken: *Kraaien met vliegen* en *Nootje*. Recent verscheen haar tweede bundel *Omzicht* (P).
5. Eric DERLUYN: bij uitgeverij De Vries-Brouwers verscheen onlangs zijn gedichtenbundel *Asdag en nadien*.
6. Dorine ESSER: zij won de Antoonprijs voor proza en publiceerde bij de Standaard Uitgeverij/Het Spectrum het boek *1001 angsten en wat je eraan kunt doen*.
7. Jan GEERTS: bij Uitgeverij P verscheen de poëziebundel *Een volle maan met handen ernaast* en hij sleepte ook een nominatie voor de Debuutprijs van Boek.be in de wacht, hij won de Publieksprijs beste dichtbundel 2005 en bij Uitgeverij P verscheen zijn tweede bundel *Tijdverdriet en andere seizoenen*.
8. Lucas HIRSCH (NL): uitgeverij Meulenhoff/

Manteau Amsterdam publiceerde zijn debuutbundel *Familie gebiedt*.

9. Ruth LASTERS: won de Poëzieprijs van de VUB, de LP Boonprijs en de Antoonprijs voor poëzie, vorig jaar kaapte zij de Debuutprijs van Boek.be weg, zij won ook de verhalenwedstrijd van De *Brakke Hond* en publiceerde bij Meulenhoff/Manteau de dichtbundel *Vouwplannen* en de roman *Poolijs*.

10. Frédéric LEROY: won de Poëzieprijs van West-Vlaanderen, publiceerde de poëziebundel *Gedichten* (uitg. BnM) en recent verscheen bij uitg. De Contrabas de bundel *Lucifer en het grote belang (van kleine ritualen)*.

11. Xtine MÄSSER: zij publiceerde de bundels *Efemeriden*, *DZUD* (uitg. Opwenteling), *Op lemen voeten* en bij uitg. Litera-Este verscheen *De smaak van wol*.

12. Eric METSUE: bij Uitgeverij P verscheen zijn poëziebundel *Persoonsverwisselingen*.

13. Sven PEETERS: in samenwerking met Jelica Novakovic verscheen *Het Kafana-tribunaal, kroegvonnissen van turbo tot retro*.

14. Hilde PINNOO: bij Uitgeverij P verschenen twee gedichtenbundels: *Dichter dan mist* en recent *Zonder testament*.

15. Kristin VAN DEN EEDE: bij Uitgeverij P verscheen haar bundel *Nergens is afstand dichter*, zij won eerder de internationale Ambrozijsprijs voor poëzie en de Soetendaele Poëzieprijs.

16. Eric VANDENWIJNGAERDEN: won de eerste prijs in de Poëziewedstrijd van de Stad Hasselt en publiceerde vorig jaar de bundel *Het licht stelt de wet* (uitg. Kramat).

17. Johan VAN OERS: is laureaat van de Poëzieprijs van Sint-Truiden, de Poëzieprijs van Harelbeke, publiceerde poëzie over dementie bij uitg. Lannoo: *Vlinderpark Alzheimer* en ook de bundels *Een reus ontploft en Bijna is de helft van niets*.

18. Els WUYTS: publiceerde bij uitg. Querido het poëtisch voorleesverhaal *Maandag mag je met me mee*.

En nog dit jaar won David TROCH de Jules Van Campenhoutpoëzieprijs en zopas verscheen zijn dichtbundel *laat(avond)taal*. Sylvie MARIE won de Concept Poëzieprijs en publiceerde in de *Poëziekrant* en *Het Liegend Konijn*. Van Vera MARIJNISSEN verscheen bij uitgeverij Querido de roman *Ingewikkeld kind*.

Geëerde lezer, tel zelf op hoeveel publicaties dat maakt, hoeveel prijzen er in de wacht werden

gesleept en hoeveel nominaties er werden gecoördineerd. Niemand kan ontkennen dat dit een behoorlijk palmares vertegenwoordigt.

Je moet maar durven!

Wat schreven de 5 tijdschriftenadviseurs dit jaar in hun Jaarrapport? Dat de debuten in het tijdschrift van mindere kwaliteit zijn.... en dat het tijdschrift weinig impact in het tijdschriftenlandschap heeft. Dit is toch te gek om los te lopen (ik bedoel de adviseurs). Is dit nu onkunde? Of veeleer moedwil en vooringenomenheid? Lichtzinnige oppervlaktigheid? En zeggen dat de meesten van die zitpenningen opstrijkende beoordelaars universitair actief zijn! Volgen zij onvoldoende of helemaal niet wat er in het literaire landschap gebeurt? *H a l l u c i n a t*, zonder meer... Schaterlach en verontwaardiging weergalmen door Vlaanderen en al evenzeer door Nederland.

De aap komt uit de mouw!

Deze negatieve inschatting ligt aan de basis van het niet toekennen van zelfs een minimale basis-subsidie voor *Gierik* door het VFL. Maar dat is nog niet alles! Ook de 9 besliste adviseurs van de Beslissingscommissie waren het volledig eens (de meesten van hen kennen *Gierik* niet eens, maar alla, dat zal hen een zorg wezen!) Nog een schep erbovenop: 4 van de 5 leden van de Beroepscommissie zagen er uiteindelijk ook helemaal geen graten in. Onze bewijsvoering werd vriendelijk weggelachen.

Het tijdschriftenlandschap voor de zoveelste keer (na het 'verwijderen' van *Kruispunt* en *Kreatief*) nog wat meer verschaald en verweesd achtergelaten. Is dit misschien de tactiek van de verbrande aarde?

Tot slot even dit ter informatie:

Het vetst gesubsidieerde, Vlaamse, literaire tijdschrift *DWB* (65.500 euro, op jaarbasis) publiceerde volgens het VFL-onderzoek van 2007 gemiddeld 0,9% debutanten per nummer, *Yang* 0,7% (ontving 53.500 euro aan subsidie), *Revolver* 0,3% (ontving 35.500 euro).

Gierik & *NVT* behaalde het hoogste percentage: 10% en ontvangt geen enkele subsidie. Over een wanstaltige wanverhouding gesproken: dit kan tellen, gewoon wraakroepend. De nu wereldberoemde adviseurs vinden dat allemaal doodnormaal, misschien zelfs doodleuk. Als het maar iets

met 'dood' te maken heeft, daar kicken ze klaarblijkelijk op.

Vorige eeuw was men nog van mening dat literaire tijdschriften een laboratoriumfunctie te vervullen hadden: ontdekken, stimuleren, confronteren, risico's lopen, durven, uitdagen, in vraag stellen, ergeren, verbazen... Nu luidt de ongeschreven wet: geruststellen, aaien, bevestigen, postmoderniseren, cocoonen, zelfs onaneren mag (in gedekte termen), vooral geen enkel risico lopen. 'Pralinedoostijdschriften' zijn ongevaarlijk. Grote namen, gelauwerde proffen, glanspapier, kleurenfoto's, barokke opmaak, un certain chic, elitair gemompel, gniffelen in de catacomben van de eigenwaan en ... amaai, dat was berekend roekeloos, zeg... een debutant publiceren, nou, je moet maar durven, dat is regionaal wereldnieuws.

Wie weinig of niet denkt, mag de andersdenken-

den helpen uitschakelen. Hoe minder schakels, hoe minder verzet. Zullen we misschien opsommen wie dat in het verleden aan den lijve ondervonden heeft?

Toen werden boeken verbrand, nu wordt het aangebrande, vrije woord verbannen. Men heeft bijgeleerd, men doet het nu subtieler, doortrapper, meer geciseleerd. Niemand die het merkt, niemand die het uiteindelijk mist. Tenzij een zeldzaam iemand die voldoende wijsheid en kracht cultiveert en uitstraalt om pure schoonheid in stand te helpen houden.

De afstand tussen 'Beauté' en 'Bêtise' is en blijft onoverbrugbaar. Vandaar... ■

Guy Commerman

